

מראה מקומות מסכת פסחים - פרק ראשוןדבר הגורם לממון1. פסחים ה: "הניחא למאן דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי" עד ו. "בעו מיניה מרבא"

הניחא למאן דאמר: דבר הגורם לממון - כממון דמי. אלא למאן דאמר: לאו כממון דמי, מאי איכא למימר? - שאני הכא, דאמר לא ימצא. איכא דאמרי: הניחא למאן דאמר דבר הגורם לממון לאו כממון דמי היינו דאיצטריך לא ימצא. אלא, למאן דאמר כממון דמי - לא ימצא למה לי? - איצטריך, סלקא דעתך אמינא: הואיל וכי איתיה - הדר בעיניה, לאו ברשותיה קאי - קמשמע לן

2. בבא קמא עו. "וכן גונב הקדש" עד "מכדי שמעינן"

וכן גונב הקדש מבית בעלים - פטור, מ"ט? אוגונב מבית האישי - ולא מבית הקדש; רבי שמעון אומר: קדשים שחייב באחריותן - חייב, מאי טעמא? קרינא ביה וגונב מבית האישי, ושאינו חייב באחריותן - פטור, דלא קרינן ביה וגונב מבית האישי

3. בבא קמא צח. "ואמר רבה השורף" עד "מתקיף לה"

ואמר רבה: השורף שטרו של חבירו - פטור, דאמר ליה: ניירא קלאי מינך

4. בבא קמא צח: "אמר רב דימי בר חנינא הא דרבה" עד "חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו"

אמר רב דימי בר חנינא: הא דרבה - מחלוקת ר"ש ורבנן היא, לר"ש דאמר: דבר הגורם לממון כממון דמי - מחייב, לרבנן דאמרי: דבר הגורם לממון לאו כממון דמי - לא מחייב. מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע: אימר דשמעת ליה לרבי שמעון דבר הגורם לממון כממון דמי - בדבר שעיקרו ממון, כדרבה, דאמר רבה: גזל חמץ לפני הפסח, ובא אחר ושרפו במועד - פטור, שהכל מצווים עליו לבערו, לאחר הפסח - מחלוקת ר' שמעון ורבנן, לרבי שמעון דאמר: דבר הגורם לממון כממון דמי - חייב, לרבנן דאמרי: דבר הגורם לממון לאו כממון דמי - פטור, בדבר שאין עיקרו ממון מי אמרינן? אמר אמימר: מאן דדאין דינא דגרמי - מגבי ביה דמי שטרא מעליא, ומאן דלא דאין דינא דגרמי - מגבי ביה דמי ניירא בעלמא. הוה עובדא, וכפייה רפרם לרב אשי, ואגבי ביה כי כשורא לצלמא

5. בבא קמא עא. "והתניא גנב וטבח בשבת" עד "אמרי בר מינה"

והתניא: גנב וטבח בשבת, גנב וטבח לע"ז, גנב שור הנסקל וטבחו - משלם ארבעה וחמשה, דברי ר"מ, וחכמים פוטרין

6. בבא קמא עא: "שור הנסקל איסורי הנאה" עד "אמר רב כהנא"

שור הנסקל איסורי הנאה נינהו, לאו דמריה קא טבח (ולאו דידיה קא טבח)! אמר רבא: הכא במאי עסקינן - כגון שמסרו לשומר, והזיק בבית שומר והועד בבית שומר ונגמר דינו בבית שומר, ור"מ סבר לה כרבי יעקב וס"ל כר' שמעון; סבר לה כרבי יעקב, דאמר: אף משנגמר דינו - החזירו שומר לבעלים מוחזר, וסבר לה כרבי שמעון, דאמר: דבר הגורם לממון כממון דמי, דתנן, ר"ש אומר: קדשים שחייב באחריותן - חייב, אלמא דבר הגורם לממון כממון דמי

7. תוס' בבא קמא עא: ד"ה וסבר

וסבר לה כרבי שמעון דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי - תימה דל"ל למימר דסבר כרבי שמעון לימא דר' מאיר לטעמיה דדאין דינא דגרמי דכל שכן דמחייב בדבר הגורם לממון דהא אמר בהגוזל קמא (לקמן דף צח:): אימור דאמר ר' שמעון דכממון דמי דבר שעיקרו ממון דבר שאין עיקרו ממון כגון שורף שטרותיו של חברו מי שמעת ליה אם כן רבי מאיר דמחייב בשורף שטרותיו כדאמרינן התם (לקמן דף צח: ושם) דמאן דדאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא כ"ש דמחייב בדבר הגורם לממון וי"ל דאיכא נמי סברא למימר איפכא דע"כ לא מחייב רבי מאיר אלא בדינא דגרמי כגון בשורף שטרות של חברו וכיוצא בו שראוי השטר לכל העולם למכור ולגבות בו וכן במסכך גפנו על גבי תבואתו של חברו ראויה התבואה לכל העולם אבל דבר הגורם לממון כמו שור הנסקל וקדשים שחייב באחריותו אינו ראוי אלא לזה שיפטר בו עצמו לא יחייב רבי מאיר להכי קאמר דסבר לה כרבי שמעון וי"מ דלהכי קאמר דסבר לה כרבי שמעון משום דרבי שמעון קאמר בהדיא דחייב ארבעה וחמשה בדבר הגורם לממון אבל ממאי דמחייב רבי מאיר בדינא דגרמי אין להוכיח שיחייב ארבעה וחמשה בדבר הגורם לממון וריב"א מפרש דבדינא דגרמי לא מחייב רבי מאיר אלא מדרבנן כדמוכח בסוף הכונס (לעיל דף סב.). [ע' תוס' לעיל נד. ד"ה חמור]

8. חידושי הראב"ד בבא קמא צח: "מיהו קשיא לי" עד "אי נמי דינא דגרמי"

מיהו קשיא לי כיון דר' מאיר בשפתיה דר' שמעון קאי בדינא דגרמי. הא דאמרינן בפרק מרובה. דר' מאיר סבר לה כר' יעקב דאמר אף משננסר דינא והחזירו שופר לבעלים מוחזר. וסבר לה כר' שמעון דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי. למה ליה למימר וסבר ליה כר' שמעון. הא שמעון ליה דאמר הכי וצריך לפניו. ואיכא למימר דר' שמעון עדיפא סדר' מאיר. דהא לר' מאיר לית ליה למיסק בדינא אלא כהדי סוּק דאזקיה בדבוריה או בכונתו. והא דר' שמעון צריך למיסק ליה בדינא כהדי נגב משום דנוכר קאי בהדיה בדינא משום אחריות וקדשים ואפשר דר' מאיר לית ליה כילי האי דמצי למימר ליה נגב לבעלים אכתי לא מחייבת לשקומי עד דתבע ליה נוכר מינך ודילמא לא תיבעי לך. וכבי האי גונא לית ליה לר' מאיר דגרמא חייב דגרמא דגרמא דמי (נג) ור' שמעון אית ליה אפילו בהכי. ומשום הכי איצטריך למימר דר' מאיר סבר לה כר' שמעון ילפום האי אירחא איכא למימר הלכה כר' מאיר בדינא דגרמי ואין הלכה כר' שמעון בדבר הגורם לממון וכן לענין דינא דשורף שטרות של חברו ושאר שמעתתיה דרבה דדינינן בהו דינא דגרמי ואפילו בשורף שטר חברו. שאין עיקרו ממון משום דחד גורם הוא אבל כר' שמעון לא סכיורא לן משום דגורם כגורם ואפילו בדבר שעיקרו ממון. ואם יש סוג מזה. גם את הסוג נקבל (נד)

9. רמב"ן קונטרס דינא דגרמי (עמוד קי"ג ברמב"ן מכוון הרב הרשלר) "ואע"ג דקיימא לן כר"מ" עד "הלכך אי טבח"

ואע"ג דקיימא לן כר' מאיר לא קיימא לן כר' שמעון דאמר הגורם לממון כממון דמי, ולא מיתליא חדא בחברתה, דהא גרסינן בפרק מרובה (ע"א ב') ואיתא נמי בכתובות (ל"ד א') הכא במאי עסקינן (כמו) [כגון] שמסרו לשומר וכו' ור"מ סבר לה כרבי יעקב וסבר לה כר' שמעון דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי, ואמאי לימא ר' מאיר לטעמיה דדאין דינא דגרמי, אלא ש"מ דלא מיתליא חדא בחברתה, דעד כאן לא דיינינן דינא דגרמי אלא לשלם לו מה שהפסיד ממנו אבל למהוי כממון לא

10. בבא קמא נג: "דתניא ר"י מחייב" עד "ורבנן או מבעי ליה"

דתניא: ר"י מחייב על נזקי כלים בבור. מאי טעמא דרבנן? דאמר קרא: בונפל שמה שור או חמור, שור - ולא אדם, חמור - ולא כלים. ורבי יהודה? או - לרבות את הכלים

11. בבא קמא נד. "ולרבי יהודה דקא מרבי" עד "נפל לתוכו"

ולרבי יהודה דקא מרבי להו לכלים, בשלמא שור ממעט ביה אדם, אלא חמור מאי ממעט ביה? אלא אמר רבא: חמור דבור לרבי יהודה, ושה דאבידה לדברי הכל - קשיא

12. תוס' בבא קמא נד. ד"ה חמור "הקשה הר"ר משה" עד סוף התוס'

הקשה הר"ר משה מפונטייז"א ואימא דחמור אתא למעט שטרות ואור"י דלמאן דלא דאין דינא דגרמי אפ"ה הוא עצמו פטור ולמאן דדאין דינא דגרמי נמי לא מחייב אלא מדרבנן כדמוכח בפרק הכונס (לקמן דף סב.) דמיבעיא ליה אי עשו תקנת נגזל במסור או לא ואי דינא דגרמי דאורייתא למה לא עשו תקנת נגזל במסור כמו בנגזל

13. בבא מציעא לג: משנה "מתקיף לה רמי בר חמא" עד "ואפילו לר"מ"

משנה./ המפקיד אצל חברו בהמה או כלים, ונגנבו או שאבדו, שילם ולא רצה לישבע, שהרי אמרו: שומר חנם נשבע / ויוצא, נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל. טבח ומכר - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי משלם - למי שהפקדון אצלו. נשבע ולא רצה לשלם, נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל. טבח ומכר - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי משלם - לבעל הפקדון

מתקיף לה רמי בר חמא: והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם

14. שיטה מקובצת בבא מציעא לג: ד"ה נעשה כאומר "והשתא קשיא לי" עד סוף דבריו

והשתא קשיא לי, לרבי שמעון דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי, כיון דשומר חייב באחריותה ליחשביה כבעלים. ואיכא למימר, דלא דמי חיוב שמירה לאחריותה דבהמה, משום דבשמירה איכא אנפי דלא מיחייב ואחריות בכל אנפי מיחייב עלה. הראב"ד

15. סנהדרין קיב: "אמר מר היו בה קדשים" עד "הא מדסיפא"

אמר מר: היו בה (קדשי) קדשים, קדשי מזבח - ימותו. ואמאי ימותו? ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויפלו דמיהן לנדבה! רבי יוחנן אמר: אזבח רשעים תועבה. ריש לקיש אמר: ממון בעלים הוא, והכא בקדשים שחייב באחריותן, ורבי שמעון היא, דאמר: ממון בעלים הוא